

Yhdyskuntarakenne ja infra kilpailukykytekijänä tulevaisuuden kunnassa - linjaukset

28.4.2016

Muutostekijöitä on runsaasti

- Ilmastonmuutos
- Niukkeneva julkinen talous
- Väestön ikääntyminen
- Elinkeinoelämän muuttuvat tarpeet
- Erilaistumiskehitys kaikilla tasoilla
- Siirtymä uuden toteuttamisesta ylläpitoon ja eheyttämiseen
- Digitalisaatio
- Hallinnon muutosprosessit
- Muuttuva kunta ja kuntakenttä

Mikä on tärkeää yhdyskuntarakenteen kehittämisessä

Strateginen näkökulma otsikoinneissa

- Asumisen ja yrittämisen edellytyksistä huolehtiminen
- Sujuvan arjen mahdollistaminen
- Kaikille sopivan elinympäristön turvaaminen
- Resurssiviisaaseen yhdyskuntaan pyrkiminen
- Talouden ja rahoituksen hallinta yhdyskuntien kehittämisessä
- Hyötyjä kaikille yhteistyöllä ja kumppanuudella

Asumisen ja yrittämisen edellytyksistä huolehtiminen

Tulevaisuuden kunnan keskeinen tehtävä on tarjota arjen toimintaedellytykset kuntalaisille, yrityksille ja asukkaille. Kunnan vetovoima rakentuu viihtyisistä asuinalueista, hyvistä liikenneyhteyksistä ja toimivista palveluista sekä luottamuksesta paikkakunnan uudistumiskykyyn.

- *Yhdyskuntien suunnittelussa mentävä kokonaisuus edellä*
- *Kaavahierarkian ja -järjestelmän toimivuus avainasemassa*
- *Valtion ja kuntien vastuusuhteet kuntoon*
- *Maapolitiikan keinot käyttöön kunnissa*
- *Kuntien ja valtion aktiivisuus asumisen edistämisessä tarpeen*
- *Yhteiskunnan toimintavarmuudesta on huolehdittava*
- *Väestöltään vähenevät alueet tarvitsevat kestäviä ratkaisuja*

Sujuvan arjen mahdollistaminen

Kunnan maankäyttöä ja palveluverkkoa koskevat valinnat vaikuttavat kuntalaisten arkeen ja yritysten toimintaedellytyksiin. Yhdyskuntarakenne muodostuu asuinalueista, työpaikka-alueista, palveluista ja virkistysalueista, näitä yhdistävistä teistä ja radoista sekä kunnallistekniikan verkostoista ja sähkö-, puhelin- ja tietoliikennelinjoista. Yhdyskuntarakennetta koskevat kysymykset korostuvat kaupunkiseuduilla, mutta niihin on tarpeen paneutua kaikissa kunnissa.

- *Maankäyttö, liikenne ja palvelut on sovitettava yhteen*
- *Esteettömyys ja palveluiden saavutettavuus ovat arjessa avainasemassa*
- *Yhdyskuntien toimintavarmuus ja arjen sujuvuus kulkevat käsi kädessä*
- *Supistuvilla alueilla tarvitaan uusia palveluratkaisuja*

Kaikille sopivan elinympäristön turvaaminen

Hyvä elinympäristö luo pohjan asukkaiden arjelle ja perustarpeiden tyydyttämiseksi. Se tarjoaa mahdollisuuden asumiseen, palveluiden käyttämiseen, työssäkäyntiin, ulkoiluun, harrastuksiin, mutta myös lepoon ja yksityisyyteen. Laadukas elinympäristö on vetovoimainen asukkaille ja yrittäjille. Terveellisyys, turvallisuus, esteettömyys ja viihtyisyys ovat elinympäristön tärkeitä ominaisuuksia. Ympäristön kulttuuriarvoilla on suuri merkitys asukkaiden paikallisidentiteetille.

- *Terveys, ympäristö ja luonto läpileikkaaviksi osiksi maankäyttöä*
- *Kunnan eri osien ja kuntien välinen eriarvoistumiskehitys estettävä*
- *Tarpeellinen infra haja-asutusalueille*

Resurssiviisaaseen yhdyskuntaan pyrkiminen

Resurssiviisaan yhdyskunnan tavoitteena on tuottaa mahdollisimman vähän ilmastomuutosta aiheuttavia kasvihuonekaasupäästöjä, toimia kiertotaloudessa, jossa materiaalit hyödynnetään ja kierrätetään tehokkaasti sekä pyrkiä globaalisti kestäväan luonnonvarojen kulutukseen välttämällä ylikulutusta. Yhdyskunnissa tavoitteena on edistää ihmisten hyvinvointia, yritysten kilpailukykyä, työllisyyttä ja alueiden elinvoimaisuutta sekä aikaansaada kustannussäästöjä.

- *Eheä yhdyskuntarakenne on tärkeä liikenteen ilmastovaikutusten vähentämisessä*
- *Tavoitteena energiatehokkaat ja energiaa säästävät kunnat*
- *Luonnonvaroja käytettävä säästeliäästi ja jätteet kierrätettävä tehokkaasti*
- *Kestävien hankintojen ja resurssiviisaiden toimintamallien kehittäminen tarpeen*

Talouden ja rahoituksen hallinta yhdyskuntien kehittämisessä

Kunnat voivat vaikuttaa taloutensa hallintaan yhdyskuntia koskevilla ratkaisuillaan. Keskeisiä valintoja tehdään maankäyttöpolitiikassa ja palveluverkon järjestämisessä. Näillä vaikutetaan yhdyskuntien toteuttamisen ja ylläpidon rahoituksen edellytyksiin, kunnan edellytyksiin vastata tonttikysyntään ja kuntalaisten mahdollisuuksiin selviytyä arjesta mahdollisimman omatoimisesti.

- *Liikenteen rahoitusvastuut jaettava työnjaon mukaan*
- *Taloudellisesti kestävä palveluverkko edellyttää yhdyskuntien kehittämistä kokonaisuutena*
- *Elinkaarinäkökulma on yhdyskuntien kestävä kehittämissen väline*

Hyötyjä kaikille yhteistyöllä ja kumppanuudella

Toimivat yhdyskunnat syntyvät valtion, kuntien ja maakuntien yhteistyöllä unohtamatta yksityisen sektorin, järjestöjen ja kansalaisten keskeistä roolia. Yhteiskunnan muutosnopeuden lisääntyessä, ratkaistavien kysymysten monimutkaistuessa ja talouden kiristyessä yhteistyön tarve yhdyskuntien kehittämisessä on vuosi vuodelta kasvanut.

- *Valtion ja kuntien yhteistyöllä kestäväää kasvua kaupunkiseuduille*
- *Kuntarajat ylittävällä yhteistyöllä osaamista ja kustannustehokkuutta*
- *Kuntakonsernin sisäinen yhteistyö tukee yhteisten tavoitteiden toteutumista*
- *Monipuolinen kumppanuus tuo uusia ratkaisuja yhdyskuntien kehittämiseen*